

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Bun de imprimat

„Fiți treji și privegheați, căci protivnicul vostru, diavolul, răcnind ca un leu, umblă căutând pe cine să înghită.“

1, Petru, 5-8.

BISERICA ȘI PACEA POPOARELOR

Acordul dela München, încheiat de Anglia, Franța, Italia și Germania în ziua de 29 Septembrie a. c. a fost salutat de toate țările globului cu adevărate explozii de bucurie colectivă. De ce? Pentru că el a împiedicat o nouă conflagrație mondială, de sigur catastrofală pentru toți beligeranții, ce era gata să izbucnească pe urma mobilizării generale a marilor Puteri.

Presa abundă în imnuri de laudă și admirație la adresa celor patru bărbați de stat, cari prin voința lor au înlăturat războiul; popoarele îi preamăresc, și chiar împărații ies întru întâmpinarea lor cu ramuri de finic. Total se desfășoară ca într'un film, de impresionantă însemnătate istorică.

Să nu uităm însă, că acest praznic obștesc s'a obținut cu jertfe imense, cari au culminat în amputarea sângeroasă a Cehoslovaciei, aliata României. Ea a făcut dovada unui sacrificiu nemărginit, renunțând să-și apere hotarele cu arma în mână, numai pentru că i se cerea de către marii săi Aliați să prevină deslănțuirea prăpădului general, care ar fi însemnat mormântul Europei de astăzi.

Așadar, la temelia păcii salvate stă înainte de toate jertfa Cehoslovaciei, isvorată nu numai dintr'un instinct de autoconservare, dar și din acel spirit de umanitate, ce caracterizează națiunile de cultură creștină. O țară părăsită de Aliații săi nu se putea sinucide, făcând singură războiul cu atâția dușmani gata s'o sugrume. Dar nici nu-și putea lua teribila răspundere de a provoca — prin opoziția ei dâră — al doilea măcel cumplit al lumii îngrozite. Era conștiința ei morală, care se opunea deslănțuirii unei asemenea tragedii monstruoase.

Nu-i mai puțin adevărat pe de altă parte, că semnatarii acordului dela München au acționat în largă măsură conform cu spiritul public din țările lor. În Anglia și Franța, guvernele

de regulă țin seama de opinia națiunii, mai ales în problemele de importanță capitală. Nici o clasă socială nu voia războiul, pentru că-i cunoștea pustirile din 1918. Deși toate pregătirile militare erau făcute spre a-l înfrunta victorios, totuși se cerea de pretutindeni ca guvernul să facă toate eforturile pentru evitarea dezastrului. Același sentiment stăpâna și în clasele populare din Italia și Germania, fără însă ca el să se poată afirma atât de liber, ca în celelalte două țări din Apus. Pentru că în sufletul multimilor vibrează încă acea credință religioasă, care se extremură în fața hecatombelor omenesti și a mormanelor de ruine, cari întind jalea și durerea pe pământul lui Dumnezeu.

Astfel au început să se umple din nou bisericile pentru slujbe și rugăciuni întru păstrarea păcii. Ierarhii chemau lumea la sfintele altare, prin apeluri de un patetism zguduitor. În Londra se introduseră servicii neîntrerupte ziua și noaptea în cele două vestite catedrale Westminster Abbey și St. Paul. Am avut surpriza să văd cum creștinii făceau coadă la ușile de intrare, atât de imens era fluxul de inimi, ce căuta să pătrundă în sanctuarul nădejților de mântuire. Acolo sub vastele bolți gotice, bărbați, femei și copii înghenunchiau înfrigurați lângă mormântul eroului necunoscut, vărsând lacrimi pentru pace.

Dintr'o asemenea atmosferă a ieșit hotărârea eroică a lui Neville Chamberlain de a urca pentru primădată la vârsta de 70 ani scările primejdioase ale avionului, spre a întâlni pe dictatorul Germaniei. Cu riscul vieții sale, a îndrăznit să ia de trei ori calea aierului, fiind că se simțea ocrotit de rugile milioaneilor de creștini buni din întinsul Imperiu britanic. Și alături de acestea, de ale altor milioane de credincioși din toate unghiurile lumii. Astfel Anglia

puternică și totdeauna victorioasă în cursul istoriei sale, a știut să-și înfrângă mândria și să se coboare la cei cari vroiau să incendieze pentru a doua oară Europa. Credința religioasă a fost mai tare decât spada distrugătoare, pe cari Anglia le ținea în mâinile ei. Și atitudinii ei i s'au asociat și celelalte trei mari Puteri, salvând pacea lumii prin acordurile dela München.

Nu știm cât de durabilă va fi această pace. Deocamdată reținem însă constatarea, că Biserica prin evanghelia ei a avut un rol însemnat în evitarea cataclismului îngrozitor ce ne amenința. Este un învățământ, care ne îndeamnă și pe noi, să ne strângem mai mult în jurul Bisericii, căutând să trăim în armonie cu doctrina ei divină.

I. M.

Cuvinte înțelepte. Arhiepiscopul de Canterbury a adresat o scrisoare Clerului de sub păstoria sa cerându-i să țină azi servicii speciale de mulțumire pentru că a fost menținută pacea.

„In aceste rugăciuni, se vor exprima și mulțumiri, admirație și recunoștință pentru curajul și eforturile neobosite pentru pace ale primului ministru britanic, care în cele din urmă a dus acțiunea sa la bun sfârșit. Nu vom uita să exprimăm recunoștință și celorlalți bărbați de stat dela Muenchen cari, prin eforturi comune, au făcut posibilă încheierea acordului.

Ne vom gândi cu simpatie și la Republica Cehoslovacă, și îi vom mulțumi din adâncul sufletului pentru stăpânirea de sine de care a făcut dovadă și pentru copleșitoarele sacrificii ce i-au fost cerute în numele păcii.

Ne vom aminti și de grele dificultăți ce mai rămân de înlăturat și ne vom ruga Domnului să îndrume guvernele interesate pentru ca viitorul să se desfășoare în liniște și bunăvoință și pentru ca el să fie încununat cu reușita finală“.

Scrisoarea termină cu speranța că popoarele cari s'au găsit din nou la un pas de „catastrofa“ războiului, vor lua măsuri din vreme pentruca asemenea situații să nu se mai ivească.

EVANGHELIA

Luca 7, 11-16.

Intre problemele, pe cari le pune timpul apocaliptic prin care trecem, criza tineretului merită locul de frunte. De 25 de ani o constatăm și o desbatem zilnic.

Fără îndoială, educația tineretului e și o problemă de program și metodă. Dar factorul hotărâtor, care nu poate fi substituit de nici un program și de nici o metodă, e pilda vieții celor bătrâni. Dacă ne iubim într'adevăr copiii și vrem să scoatem paiul ce le-a căzut în ochi, trebuie să ne decidem să scoatem întâiu bârna din ochiul nostru. Mai ales în educație trebuie să fim călăuziți de principiul enunțat de Învățătorul: neîndurați cu noi înșine, îndelung răbdători față de alții.

Părinții de ori unde, din ori ce vreme și de pe ori care treaptă socială, pot învăța dela văduva din Nain cum pot fi treziți copiii lor la o viață nouă. Lacrimi și întâlnire cu Hristos trebuiesc pentru învierea ori cărui tânăr.

Recunoscând neputința noastră, să cersim cu lacrimi în ochi mila lui Dumnezeu pentru copiii noștri. De aceste lacrimi nu cerul are trebuință, ci inimile noastre, ca să se curățe printr'ânsele de rugina păcatului. Baia nașterii din nou se compune din lacrimi de pocăință și din har ceresc.

Răspunderea ce o avem pentru viitorul copiilor noștri, și printr'ansii pentru viitorul Patriei, ne obligă să ne decidem la acceptarea unei vieți nouă, care să se călăuzească după adevărul creștin și să rodească fapte creștine.

Căci chiagul societăților omenesti îl constituie cinstirea lui Dumnezeu. Și sunt zădarnice toate strădaniile noastre pentru viitorul copiilor, dacă nu le putem da zestrea unei credințe religioase, dacă nu le-am sădit în suflet frica de Dumnezeu. De aceasta frică a lui Dumnezeu are trebuință tineretul din ori ce vreme. Dar nu i-o putem da decât din prisosul credințioșiei noastre.

Pe tânărul din Nain l-au ivriat lacrimile mamei lui; numai lacrimile noastre de pocăință pot da o deslegare crizei tineretului. Când vor curge din belșug lacrimi de pocăință din ochii părinților, Mântuitorul va veni în mijlocul copiilor noștri și le va zice: „Tânărule, ție zic, scoală-te“.

I. G.

† Mareșalul Al. Averescu

In ziua de 2 l. c. a încetat din viață la locuința sa din București, mareșalul Alex. Averescu, consilier regal. Născut în 1859 în Ismail, marele defunct îmbrățișase cariera militară, pentru care dovedise din tinerețe calități excepționale. Prin muncă, cinste și talent a izbutit să urce rând pe rând toate treptele ostășești, devenind una din cele mai strălucite glorii ale armatei noastre. Părtaș al războiului de independență din 1877, comandant în campania contra Bulgariei din 1913 și în războiul cel mare din 1916, el și-a legat numele de cele mai însemnate evenimente istorice.

Răsunătoarea victorie dela Mărăști împotriva Germanilor se datorește geniului și vitejiei sale. Bastonul de mareșal ce i s'a acordat în 1930 de către M. Sa Regele Carol II, era suprema consacrare a acestor vrednicii de pe câmpurile de luptă.

Dar mareșalul Averescu s'a ilustrat și în viața politică tot cu aceeași ardoare și demnitate. În 1907 a fost ministru de războiu, apoi de trei ori șef de gu-

vern în 1918, 1920 și 1926, susținut de o imensă popularitate dobândită în tranșeele războiului pentru unitatea națională.

Călduzit de înalte principii etice și naționale viteazul luptător pentru doborârea granițelor viclene, a căutat să consolideze Țara cea nouă prin acțiunea sa politică. Ardealul nu va uita niciodată rolul lui hotărâtor în războiul desrobirii, precum își va aduce aminte și Biserica noastră de faptul important, că el a creat în 1920 Ministerul Cultelor, dându-i ca cel dintâi titular pe nemuritorul Octavian Goga.

Moartea mareșalului Averescu la vârsta de 79 ani, înseamnă un doliu al neamului, de aceea guvernul prezidat de I. P. S. Patriarh Miron i-a făcut funerarii naționale, așezându-l spre vecinică odihnă Joi 6 l. c. în cripta dela Mărăști.

Ardealul l-a însoțit cu lacrimile lui pe drumul cel din urmă, rugând pe bunul Dumnezeu să-l așeze cu dreptii, cari și-au slujit cu credință țara, regele și neamul.

Catehizație și pastorație.

Suntem la început de nou an școlar. Sub presiunea obligativității, un articol oarecare din legea învățământului primar ne îmbie stăruitor sufletul copilului întreg pentru catehizare. Și asta de vreo câțiva ani.

Nu voi stăruii analizând motivele, dealtfel justificate, ale celor ce ne-au impus această sfântă datorie. Impasibilitatea noastră de până aci lămurește totul.

Ci altceva: pesimismul nostru de ieri și de totdeauna în fața rezultatelor pastorale. Cu veșnicile lamentări — lumea de

azi este rea, Biserica bântuită de mulțimea sectelor, indiferentismul cras al atâtor conducători etc. — nimic spre binele nostru și a păstorilor n'am făcut. Parodiind la infinit pe biblicul Ieremia și atât — suntem departe de a găsi soluțiuni și a îndrepta răul.

Ci să lăsăm pe o clipă articolul legii amintit, să presupunem chiar că el nu există și să ne întoarcem la cel mai vechiu dar și cel mai nou tratat de „pedagogie“, la Sf. Scriptură. Nu unul, ci mii de paragrafe stăruiesc mereu — în in-

dreptarea lumii — sub cea mai autorizată cheazășie a celui mai mare și modern pedagog al lumii: *Isus Hristos*. El, singurul fără putință de a greși, ne arată începutul și sfârșitul activității noastre catehetice și pastorale. „Lăsați copiii să vie la mine și nu-i opriți pe ei, căci a unora ca aceștia este împărăția lui Dumnezeu“ — iată începutul. „Adevăr grăesc vouă, cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un copil: nu va intra în ea“ — iată sfârșitul. (Marcu 10, 14—15).

Pentru copilul de școală ca și pentru cel mai simplu țăran și până la cel mai pretențios savant deopotrivă, dumnezeieștile cuvinte ale lui Hristos sunt directive de viață ce străbat și rămân peste veacuri. Iar dinamul lor — de sigur — suntem noi cei ce purtăm calificativul de urmași ai ucenicilor Lui.

„In cultură, — zice marele gânditor creștin N. Crainic — savantul e măsura copilului; în religie, copilul e măsura savantului“ și că „sântem atâta de creștini câtă copilărie pură am izbutit să păstrăm în noi până la sfârșitul vieții“. (Ortodoxie și etnocratie).

Iată punctul de plecare pentru reîncreștinarea lumii: copilul. Iată mijlocul: catehizația și pastorația.

Porniți de aici, dela copil — cu dragostea cu care Hristos s'a apropiat de el, am pus început de stavilă lamentărilor și ieremiadelor de până aci. Ba mai mult: prin creșterea copilului în numele Celui ce ne-a trimis și pentru El, am făcut mântuire: nouă, copilului, familiei și Neamului nostru.

Dați-mi pe mână creșterea tinerimii și în mai puțin de-un veac, fața lumii se va schimba — a zis oarecând filozoful Leibniz. Și pe bună dreptate. Dar chiar dacă Leibniz, acum două sute și ceva de ani, n'ar fi spus nimic — astăzi organizația politică și socială a diferitelor țări

cari au la bază „principiul înnoirii lumii prin copil“, ne spune de-ajuns, ne spune totul.

Căci, să nu uităm, copilul e „piatra unghiulară în zidirea altei lumi pe ruinele celei vechi“. El este cheia cu care vom deschide larg porțile împărăției lui Dumnezeu atât de strâmte și neumblate astăzi. Și fără eforturi excesive. Căci nici o ființă nu-i mai aproape de Hristos ca și copilul. Sufletul lui întreg, neprihănit, cu puternice afecțiuni înăscute pentru tot ce-i transcendent — prin catehizație și pastorație — îl putem forma, îl putem stăpâni. El este terenul prielnic pentru o evanghelizare rodnică. El e omul, familia, patria de mâine.

Prin copil numai, putem realiza ceea ce lipsește și strică astăzi lumii: intensificarea sentimentului religios, stabilirea echilibrului vieții morale și distrugerea rătăcirilor antiortodoxe.

Iată de ce — vorbind de copii — Pedagogul lumii, *Hristos*, dă semnificativă subliniere cuvintelor „și nu-i opriți pe ei“ adăugând: „iar cine va sminti pe unul dintre aceștia micii, cari cred în mine, mai bine ar fi de el să-i atârne cineva de gât o piatră de moară și să-l afunde în adâncul mării“. (Matei 18. 6).

Pr. DIODOR TODEA

Educația tineretului și promovarea sănătății popoului prin străjerie.

Instituția Regală a „Străjii Țării“ săvârșește, de câțiva ani, o operă de educație națională dintre cele mai folositoare în mijlocul tineretului nostru. Slujitorii sfintei noastre Biserici s'au încadrat dela început în această mișcare menită să îndrumeze pe căile cele bune avântul tineretului nostru și să-l pună în slujba marilor idealuri ale neamului.

Pentruca lucrarea preoților noștri pe aceste două tărâmurii pastorale să purceadă dintr'o mai întinsă cunoaștere a problemelor și să se poată

FOILETON

Baza pelerinajului la Nicula.

În fiecare an presa înregistrează multe amănunte despre pelerinajile uniate la M-rea Nicula, împreunate cu procesiuni euharistice, pe cari credincioșii le consideră „pentru vremuri“. Mirajul M-rei Nicula e o icoană care a lăcrămat în 15 Februarie 1699. Cercetările istorice dovedesc că azi la Nicula e numai o pseudo-icoană. Icoana adevărată a fost făcută de un ortodox și în urma lăcrămării a fost dusă la Biserica Universității din Cluj, unde se vede și azi. Acest fapt îl confirmă doi istorici cu cari uniații se mândresc și spun că sunt creația lor. În „Cronica Românilor“ și a mai multor neamuri de Gheorghe Șincai din Șinca, Ed. II. Tom II. Anii 1614—1739 (București, Academia Română, 1886, p. 306), citim următoarele: „Icoana Maicei prea curate încă pre aceste s'au dus din

mănăstirea Niculei de lângă Gherla la Cluj, în biserica iezuștilor“. Citează un pasaj din *Samuel Klain de Szád*, care în *Historia Ecclesiae Valachicae Transilvanicae*, part. IX, cap. 9, spune următoarele: „La anul 1699 în mănăstirea Niculei au plâns icoana Născătoarei de Dumnezeu, carea iezușiții din Cluj o au luat și o au dus la Viena, de unde după ce prin vâlătuire și prin bună cercare s'au arătat a fi minunată, s'au dus iarăș în Ardél și s'au pus în biserica iezuștilor din Cluj, unde și astăzi este și cu mare evlavie se cinstesc“.

Faptul acesta îl confirmă foarte multe izvoare ungurești. Într'o carte de rugăciuni „*Grădina Mariei*“ de Iuliu Varga, tipărită la Strigoniu în 1889, descriindu-se localitățile în cari se fac pelerinajii pentru Mariefanii, la p. 63, găsim următoarele despre Cluj: „Icoana izbăvitoare care împodobește biserica Iezuștilor, adică a Piarștilor e din 1681. Marea cinste care i se dă de aproape două secole se atribuie împrejurării că în 1699 a fost văzută

lăcrămând Fecioara, care are în stânga pe micul Isus. *Originar a fost în biserica din Nicula*. De aci a ajuns la Cluj, unde se păstrează și azi“.

Amănunte și mai imoportante din cari reiesă că icoana a fost făcută de un ortodox, iar acum e la Cluj (la Nicula nefiind decât o copie) găsim în *Istoria liceului romano-catolic din Cluj 1579—1898*, p. 58—59, de dr. C. Erdély. În erudiția românească documentul e publicat în latinește în „*Catolicismul unguresc din Ungaria și politica religioasă a statului român*“ de d-l Onisifor Ghibu Cluj, 1924, p. 109, iar în traducere românească îl găsim într'o altă lucrare a d-lui prof. Onisifor Ghibu: „*Doi uzurpatori ai drepturilor Regelui României și ai Universității din Cluj: Sfântul Scaun de la Roma și Statul rom.-cat. ardelen*“ Cluj, 1934, în 8°, p. 120—121).

Voiu cita câteva fragmente din acest document important: „S'a zugrăvit pe lemn, după cât se spune, de un oarecare Luca, în satul Iclod, nu

desfășura mai sistematic, ministerul cultelor va pune la dispoziția slujitorilor altarelor noastre două broșuri de temeinică îndrumare.

Spre a se înfăptui cât mai grabnic acest gând, ministerul cultelor și artelor publică concurs pentru două premii de câte 10.000 lei cari se vor acorda celor mai bune lucrări cu subiectul:

1. *Preotul și „Straja Țării“*. (Cum trebuie să se încadreze preotul cu activitatea sa, în organizația Străjeriei) și:

2. *Preotul și sănătatea poporului*. (Cum poate contribui preotul la păstrarea și întărirea sănătății poporului credincios).

Manuscrisele a căror întindere nu

va putea trece peste patru coale de tipar, vor fi trimise Ministerului Cultelor și Artelor până cel mai târziu la 1 Decembrie 1938.

Trimițătorii vor face pe plic mențiunea: „Pentru premiul Preotul și „Straja Țării“ — sau: „Preotul și sănătatea poporului“.

Lucrările premiate rămân proprietatea ministerului cultelor și artelor, care se va îngriji de tipărirea și răspândirea lor în mijlocul preoției.

Preoții cari doresc să participe la concurs, vor cere informații detaliate dela P. C. Arhimandrit Em. D. Antal inspector general în Ministerul Cultelor.

Consiliul eparhial.

Un comentariu și o propunere.

Noul Regulament pentru parohii elaborat de Ven. Consiliu Mitropolitan referitor la întregirea parohiilor prevede, că cererile se vor înainta Consiliului eparhial, care va stabili lista celor îndreptățiți la candidare; orice influență laterală fie din partea candidaților, fie din partea altor persoane, chiar fără știrea acestuia, va atrage cu sine excluderea candidaturii și anularea alegerii. Se va face numire în cazul că o cere adunarea parohială, dacă s'au săvârșit incorectități sau când însăși adunarea sabotează alegerea.

Aceste măsuri dovedesc, că suntem pe calea cea dreaptă sub raport teoretic; așteptăm însă aplicarea lor cât mai riguroasă, spre a se vedea eficacitatea lor pentru pacea comunităților bisericești, pentru liniștea autorităților bisericești și mai ales pentru demnitatea morală a preotului atât de frumos accentuată de păr. consilier Dr. Sebastian Stanca în partea literară a calendarului „Clujul Românesc“ pe a. c., căci demnitatea morală, într'adevăr, contrabalansează multe scăderi. Aceste măsuri am convingerea, că sunt primite cu bucurie de toți preoții conștienți de misiunea lor. Unii dintre frații preoți au cerut-o chiar, într'o conferință preoțească.

Sub măsurile excepționale luate în statul nostru național se introduce zi de zi tot mai simțitor res-

pectul legilor și îndreptarea lor pentru interesul drepturilor câștigate de oricare cetățean prin muncă cinstită. Măsuri excepționale, dacă nevoia o cere, ar trebui să se ia întru cărmuirea Bisericii naționale și mai ales pentru apărarea demnității preoțești, pe care mulți dintre frații preoți, — durere — au dovedit, că nu sunt în stare, să și-o menție, desigur în urma multor opintiri grele de încercat în haosul politic care a apus cu data de 24 Februarie a. c., a materialismului ispititor care mărește mereu pretensiunile de existență socială, greu de satisfăcut cu sursă slabă de producție.

Se vorbește, în ultimul timp, tot mai mult de modificarea legii de organizare a Bisericii ortodoxe române. Cred, că e așteptată cu nerăbdare în mare parte și cu această ocaziune îmi permit a face și o foarte modestă propunere și anume, de a se introduce sistemul numirii preoților după criterii bine calculate în ordine de preferință. Înțeleg și un concurs, dar în fața autorităților competente a prețului după adevăr. Poporul nu este în stare să judece decât la față; miezul nu-l cunoaște, mai ales când este amețit de beaură, de laude și promisiuni diferite, de angajamente nedemne cari și le iau mulți dintre candidați cu credința, că scopul scuză mijloacele, fără a se gândi la gravele urmări pentru biserică și pentru

el. Iată pentru ce sunt pentru numirea preoților în urma unui concurs în fața autorităților competente a judeca drepturile câștigate prin studii, prin viață plină de demnitate morală și printr'o activitate conștientă în în viața pastorală.

Am făcut aceste reflecții pentru „Renașterea“ întrucât o consider or-

ganul care susține interesele noastre profesionale, precum toate categoriile de slujbași au. Congreșele preoțești și conferințele tractuale și mai ales cele din urmă nu ajung pentru chestiunile pastorale, necum să se mai poată susține prin ele interesele profesionale.

Pr. V. LOGA

INFORMAȚIUNI

Știre personală. P. S. Episcop Nicolae Colan, ministrul cultelor și artelor, a fost la Cluj în zilele de 1 și 2 l. c. spre a se ocupa de chestiunile Eparhiei. Cu acceleratul de Luni P. S. Sa s'a înapoiat la București.

Monumentul Regelui Ferdinand. P. S. Episcop Nicolae Colan, ministrul Cultelor și Artelor a aprobat raportul comisiei speciale, care a cercetat macheta monumentului Regelui Ferdinand. Vestitul sculptor sârb Mestrovici va turna statuia în bronz, ca apoi ea să fie desvelită, în cadrul unor mari solemnități, în piața Victoriei din București. Nu ne îndoiim, că monumentul va fi demn de acela, care a știut jertfi totul pentru a înfăptui idealul de unitate politică a tuturor Românilor.

Tragedia Cehoslovaciei. Salvarea păcii mondiale, prin acordul dela München s'a făcut cu sacrificarea țării vecine și aliate. Ea pierde teritorii însemnate în folosul Germaniei și Poloniei, și probabil și în profitul Ungariei, care știindu-se susținută de Roma și Berlin, amenință cu armele. Mutilarea Cehoslovaciei este un memento zguduitor pentru țările mici, care au ajuns cu totul la discreția celor mari. Ideea de justiție a suferit o înfrângere dureroasă, ce îngrijorează profund Statele cu minorități sau „cu interese limitate“ cum spune diplomația puternicilor. Să ne deschidem ochii și să învățăm repede ceea ce trebuie din această teribilă încercare a Cehoslovaciei. Biserica națională are și ea o mare răspundere pentru ziua de mâine a României. Să și-o împlinească cu tot sufletul.

Speranțe mari. Di Neville Chamberlain, prim-ministrul Angliei; a făcut presei următoarea declarație: „Am socotit întotdeauna, că dacă

vom putea să găsim o soluțiune pacifică pentru problema cehoslovacă, vom deschide calea către o liniștire generală a Europei“. Cam în același sens a vorbit și premierul francez, dl Daladier. Speranțele acestea sunt frumoase în teorie, dar practic vedem că Cehoslovacia este pusă la mezat, rupând din trupul ei toți vecinii vrăjmași. Aceasta nu pare de loc „o soluțiune pacifică“. Noi am dori să vedem o acțiune energică și demnă, care să împiedece șantajul amenințărilor brutale, făcând să triumfe dreptul și dreptatea celor slabi. Aceasta ține de esența creștinismului, în numele căruia se cere evitarea războaielor și menținerea păcii între State.

Vizita Episcopului de Gibraltar. Țara noastră a primit din nou vizita distinsului episcop anglican Harold Buxter, care ne cunoaște de câțiva ani, fiindcă are jurisdicție și asupra bisericilor anglicane din România. Oprindu-se de astădată și în Arad, P. S. Episcop Andrei Mager i-a oferit o masă la reședința sa. În cuvântarea rostită P. S. Andrei a subliniat legăturile tot mai strânse dintre biserica ortodoxă și cea anglicană. Răspunzând, episcopul Harold Buxter a mărturisit, că biserica ortodoxă are multe de dat celei anglicane pentru purificarea creștinismului ei. Episcopul Buxter a cercetat instituțiile culturale din Arad, fiind însoțit de prof. Vintilă Popescu, diplomat dela Oxford. Apoi a asistat la deschiderea anului școlar dela Academia Teologică și a oficiat un serviciu divin în capela institutului.

O proclamație dramatică. În urma hotărârilor luate de cele patru mari Puteri la München, fără ascultarea victimei, guvernul Cehoslovac a

departe de mănăstirea de la Nicula, județul Dobâca, la comanda lui Ioan Cupcea, bărbat nobil“. În 15 Februarie 1699 a lăcrămat. Conte Sigismund Kornis a dus icoana în Benediug. În 24 Martie 1699 icoana a fost readusă la Nicula, de doi ieziți, cari scriu că 28 de martori au jurat că văzuseră icoana lăcrămând. Printre cei cari jurau, era și preotul ortodox Constantin, de 60 ani, nobilul Sigismund Kornis, etc. Ofițerul Ioan Wauer și-a umplut de două ori batista cu lacrimi. Cardinalul de la Strigoni, Leopold Kollonits, a dat ordin să ducă icoana la Cluj. Preotul catolic Ștefan Halasi alias Thomas Mercis a adus icoana la capela Maicii Domnului de pe Mănăștur. În 20 Noembrie 1715, icoana Maicii Domnului a fost dusă la Biserica Iezuiților (devenită apoi a Piarștilor, iar azi biserică greco- și romano-catolică), unde se află și azi.

Într'o carte latinească „*Historia Thaumaturgae Beatae Virginis Mariae*“, apărută la Cluj în

1736, găsim multe informații despre cearta pentru icoana ortodoxă de la Nicula, răpită de Iezuiți. Într'o carte mai nouă „*Istoria icoanei izbăvitoare și făcătoare de minuni a Sf. Fecioare*“ de Varjas (Cluj 1923) se reînnoiesc informațiile din cartea latinească. Românii ortodocși n'au voit să dea icoana. „Văzând însă armata care a venit să ia icoana cu forța, poporul s'a supus, despărțindu-se cu durere de icoană“ (Varjas p. 6, citat O. Ghibu. Doi uzurpatori, p. 121).

Locuitorii au dat în judecată pe Sigismund Kornis, cum ne spune istoricul uniat Zenovie Păclișanu în „*Vechile mănăstiri românești din Ardeal*“, p. 14. Kornis „pierzând procesul, a pierdut și icoana“ care a rămas tot la Cluj.

Varjas, la locul citat, afirmă că Primatele Kollonits a donat icoana Iezuiților, fiindcă auzise că vrea s'o cumpere Voevodul Moldovei, care promise 1000 de taleri, celui care o să-i aducă icoana.

Cum reiese din izvoarele pomenite — cari

toate sunt catolice (greco- și romano-catolice) — icoana ortodoxă de la Nicula e la Cluj. Cum se face că uniații merg în pelerinaj la o pseudo-icoană a celei făcătoare de minuni?

Preotul uniat George Mânzat, într'o broșurică „*Originea și istoria P. V. Maria dela Nicula*“, afirmă că la Cluj ar fi numai o imitație după icoana dela Nicula. Nu aduce însă nici un argument împotriva istoricilor Șincai, Samuil Klain, Z. Păclișanu și a izvoarelor romano-catolice contemporane. Unii pelerini năsăudeni, îmi spuneau, că la noua mănăstire din Nicula, nu există nici o icoană veche. Icoana de azi e mare, frumoasă și chiar țărani știu că e „după modelul icoanei făcătoare de minuni“. Deci se face pelerinaj la o pictură modernă, care imită o icoană ortodoxă făcătoare de minuni.

IOSIF E. NAGHIU

Cețiți și răspândiți „Viața Ilustrată“

adresat țării și lumii întregi o proclamație prin graiul generalului Sirovoy. Acceptând acele hotărâri sub presiunea forței, cehii țin să protesteze împotriva lor. Și apoi citim aceste declarații dramatice: „Am fost părăsiți. Am rămas singuri. Toți vecinii noștri sunt sub arme. Situația noastră este identică cu aceea a unei fortărețe asediată de forțe zdrobitoare. Șefii noștri au examinat toate posibilitățile: de o parte restrângerea frontierelor, de altă parte moartea națiunii. Datoria tuturor este de a salva viața națiunii, pentru a nu ne slăbi și pentru a ne putea reface.”

Instalarea superintendentului unitarian. Dumineca trecută a avut loc în Cluj instalarea dlui Bela Varga, noul șef al bisericii unitariene din România. Au luat parte toate autoritățile civile și bisericesti ale Statului din orașul nostru, făcându-se dovada cinstirii uneia din confesiunile minoritare dela noi. Cu acest prilej s'a făcut și hirotonia noului superintendent, care a consistat din punerea mânilor pe capul celui ales de către secretarul general al eparhiei și a protopopilor prezenți, cari zice gazeta maghiară, au binecuvântat pe Episcop citind fiecare câte un text din sf. Scriptură.

În cuvântarea de înscăunare superintendentul a pus câteva din problemele esențiale ale bisericii unitariene, neuitând să se plângă de situația materială a preoților și învățătorilor, prezentați ca adevărați martiri ai minorităților. Ni se pare, că s'a exagerat, și nu tocmai la un prilej nimerit.

Unificarea legislativă. Lucrările de unificare juridică încetinindu-și mersul din lipsa Parlamentului, s'a hotărât să se procedeze pe cale de Decrete-legi la realizarea acestui deziderat importaat. Astfel s'a decretat extinderea codului civil, comercial și a procedurilor respective din vechiul regat și asupra Bucovinei. Se știe, că în Basarabia acest fapt s'a produs încă din 1927. N'a mai rămas decât Ardealul sub regimul codului civil austriac. Citim că un grup de magistrați dela Curtea de Apel din Cluj a cerut aceeași măsură și pentru Transilvania și Banat. Graba nu este totdeauna cea mai bună soluție în chestiuni atât de grave ca aceasta. S'a muncit mult la codurile de unificare; să li se dea viață tot prin Decret-legi.

Măștile contra gazelor. Ministerul apărării naționale a început distribuția măștilor contra gazelor. Ea se face întâi pe seama funcționarilor și a școlilor din capitală, urmând apoi orașele din provincie. Socotim, că este necesar să se repete pentru public cursurile de apărare pasivă, a căror utilitate astăzi o resimte fiecare sub presiunea amenințărilor de războiu.

Armată de femei și în Anglia. Ministerul de războiu a hotărât să creeze o organizație militară și pentru femei sub numele „Auxiliary Territorial Army”. Efectivele ei vor fi

2000 ofițeri și 25.000 femei. Recrutarea se va face prin înrolări voluntare. Orice femei între 18 și 50 de ani se poate prezenta la recrutare. Ele vor fi utilizate la servicii auxiliare: automobiliste, în birouri, bucătăre, chelnerițe etc. În timp de pace ele urmează cursuri de specializare pentru serviciile ce urmează să le facă în caz de războiu. Printre cele dintâi femei cari s'au anunțat este și soția unui ministru. A fost repartizată în secția conducătoarelor de automobile-ambulanță.

Mulțumire. Comitetul parohial al parohiei Corvinești-Năsăud, aduce viile sale mulțumiri păr. Adrian Flămând din parohia Iad, care înțelegând greutățile prin care trece parohia noastră tânără, dar foarte greu încercată, a dăruit bisericii noastre un frumos rând de odăjdii. Bunul Dumnezeu să-i răsplătească gestul frumos și să reverse darurile Sale cele bogate asupra Cucerniciei Sale, pentru a putea înfăptui și pe mai departe fapte bune cu aceeași dragoste și cu aceeași largă înțelegere.

Comitetul parohial.

AVIZ. Aducem la cunoștința cititorilor noștri, că „**Librăria Eparhială**” din Cluj, (Piața Cuza Vodă Nr. 6), este asortată cu tot felul de rechizite și cărți școlare.

BIBLIOGRAFIE

Nicodim, Mitropolitul Moldovei: „**Dreptatea lui Dumnezeu**”. Mănăstirea Neamțului, 1938, în 8°, 126 p.

I. P. S. Sa Mitropolitul Nicodim al Moldovei are marele merit de a fi tradus și prelucrat multe lucrări teologice rusești, inaccesibile din cauza limbei. Teolog de o rară erudiție, publică lucrări din toate domeniile teologice precum și lucrări cu caracter religios, în care primează viața și experiența duhovnicească. „**Dreptatea lui Dumnezeu**”, prelucrată după preotul *Gr. Petrov*, este o lucrare de edificare sufletească, scrisă pentru sufletele preocupate de probleme religioase. Există și elemente de știință teologică, dar sunt întrebuițate în așa fel, încât par elemente integrate în edificarea duhovnicească. Incepe cu considerații asupra credinței și a existenței lui Dumnezeu. Bacon spune cu dreptate că: „problema adevăratei științe și filosofii, trebuie să se cuprindă în aceea ca omenirea să ajungă la priceperea deplină a Făcătorului”. Newton vorbește despre relativitatea cunoștințelor științifice: „mi se pare că sunt un copil care se plimbă pe malul mării și adună pietricele lucioase și scoici frumoase, în timp ce marele ocean ascunde în adânc adevărul de ochii lui”. Scrie capitole minunate despre Hristos, despre **Dreptatea lui Dumnezeu**, expusă prin exemple alese din literatura universală, vorbește despre Fericirile evanghelice. Cartea scrisă de un suflet pios se adresează sufletelor pioase, spre a le întări.

Iosif E. Naghiu.

F. V. Farrar: „Primele zile ale creștinismului”. Traducere de Mitropolitul Nicodim. Partea I. Mănăstirea Neamțului, 1938, în 8°, 599 p.

I. P. S. Sa Mitropolitul Nicodim Munteanu al Moldovei, a publicat volumul al XV-a din colecția teologică **Semințe în ogorul Domnului**. Lucrarea tradusă după Farrar e o prezentare a epocii în care apare creștinismul, făcută cu mult aparat critic și cu multă obiectivitate.

Cartea începe cu studiul situației morale și sociale-intelectuale din imperiul Roman, în epoca apariției creștinismului. Lumea păgână era în dezagregare. Zeitățile vechi erau abandonate. La Roma se aduceau zeii Orientului. Sufletul însetat după religie, își căuta mângăerea în diverse religii orientale.

Creștinismul aduce pe pământ o învățătură divină. Farrar începe istoria creștinismului analizând Faptele Apostolilor. Studiază epistolele pauline și petrine. Studiază amănunțit Septuaginta și pe Filon. Lucrarea se încheie cu un capitol despre credință. În curând vor apare și celelalte volume.

I. E. N.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 6841/1938.

Comunicat.

Asociația științifică pentru Enciclopedia României, patronată de Majestatea Sa Regele Carol II, a isbutit să realizeze, după șase ani de muncă neîntreruptă, prima Enciclopedie națională a României.

Această operă de direcție, la care au colaborat 500 personalități, reprezentanții de seamă ai instituțiilor științifice și culturale ale țării, în frunte cu Academia Română, poartă cel mai înalt gir intelectual și moral cunoscut în cultura națională și este oglinda vie a vieții poporului românesc.

Lucrarea este alcătuită din șase volume și costă 7800 lei, plățiabili în rate lunare de 12—16 luni.

Se pot comanda dela Casa Clerului din București, de unde vor primi formularele necesare pentru complectare.

De îndată ce aceste formulare complectate vor fi trimise și primite de Casa de Credit a Clerului Ortodox solicitantul va primi primele două volume apărute și pe cele următoare, încă patru, care vor apare din trei în trei luni.

Cluj, la 30 Septembrie 1938.

Consiliul eparhial.

6726/1938.

Comunicat.

Al 55-lea ajutor din „Fondul de ajutorare preoțesc” al Eparhiei noastre s'a acordat în suma de 58.600 Lei (cincizecișopt mii șase sute Lei) familiei fiețertatului preot Teodor Toader din Călata-Mare, decedat la 10 August 1938, conform art. 5 litera a) din Regulament.

Cluj, la 3 Octomvrie 1938.

Consiliul eparhial.

Nr. 5060—1938.

1—3

CONCURS

Devenind vacant un post de preot al catedralei noastre din Cluj, prin aceasta se publică concurs pentru ocuparea acestui post cu termen de

30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat potrivit calificățiunii.
2. Remunerație de 1000 lei în calitate de director al Librăriei și tipografiei eparhiale.
3. Venite accidentale dela servicii în catedrală.

Preotul numit în acest post este obligat să satisfacă tuturor îndatoririlor ceremoniale stabilite în regulamentul intern al catedralei.

Candidații își vor înainta cererile în termenul indicat mai sus Consiliului eparhial, însoțite de: 1. documentele ce le au, 2. curriculum vitae, 3. eventuale lucrări, 4. declarație că vor satisface obligațiilor de mai sus.

Se vor prezenta în una din Dumineci sau sărbători pentru a servi și predica în catedrală.

Din ședința Consiliului eparhial ținută la 3 Octomvrie 1938.

Consiliul eparhial.

Nr. 1183/1938.

(44) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de cântăreț bisericesc din parohia Vătava, protopopiatul Reghin, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesiune cantorală 8 jughere.
2. A treia parte din venitele școlare indatinate, din care se va plăti partea crâșnicului.

Candidații își vor înainta cererea însoțită de Diploma de cântăreț în termenul arătat oficiului protopopesc.

Reghin, la 29 Septemvrie 1938.

Oficiul protopopesc ort. rom. în înțelegere cu Consiliul parohial din Vătava.

I. Maloș, protopop.

Protopopiatul ort. român al Huedinului.

Nr. 1258/1938.

(43) 2—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. I. Calata din protopopiatul Huedin, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în gazeta oficială „Renașterea” din Cluj.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat conform calificăției.
2. Casă parohială cu supraedificătele de lipsă.
3. Sesiune parohială în mărime de 22 jugăre.

Concurenții își vor înainta cererea și documentele de lipsă în termenul de sus Ven. Consiliu Eparhial ort. român din Cluj.

Huedin, la 23 Septemvrie 1938.

Oficiul protopopesc ort. român în înțelegere cu Consiliul parohial din Calata.

Aurel Munteanu, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.